

Bedrijfseconomie in juridisch perspectief

De wet en financiële verslaggeving

P.W. Enthoven

Noordhoff Uitgevers

Bedrijfseconomie in juridisch perspectief

De wet en financiële verslaggeving

P.W. Enthoven

Noordhoff Uitgevers

Bedrijfseconomie in juridisch perspectief

Bedrijfseconomie in juridisch perspectief

De wet en financiële verslaggeving

Drs. ing. P.W. Enthoven

Noordhoff Uitgevers Groningen | Houten

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan: Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

Met betrekking tot sommige teksten en/of illustratiemateriaal is het de uitgever, ondanks zorgvuldige inspanningen daartoe, niet gelukt eventuele rechtshabende(n) te achterhalen. Mocht u van mening zijn (auteurs)rechten te kunnen doen gelden op teksten en/of illustratiemateriaal in deze uitgave dan verzoeken wij u contact op te nemen met de uitgever.

1 2 3 4 5 / 14 13 12 11 10

© 2006 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/reprorecht). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978 90 01 84762 3
ISBN 978 90 01 66416 9
NUR 782

Woord vooraf

Dit boek *Bedrijfseconomie in juridisch perspectief: de wet en financiële verslaggeving* is in eerste instantie geschreven voor hbo-rechtenstudenten. In hun toekomstige beroep is kennis van financiën onontbeerlijk. Het uitgangspunt bij dit boek is geweest dat studenten geen bedrijfseconomische voorkennis behoeven te hebben. De voorbeelden en vragen waarin gerekend wordt, zijn bewust eenvoudig gehouden. Daar staat tegenover dat er veel aandacht is voor de verhouding tussen de financiële verslaggeving van organisaties en het recht. Wetsartikelen zullen worden genoemd, zodat het 'uit het hoofd leren' waar mogelijk wordt vervangen door het 'snel kunnen vinden'.

Dit boek kan eveneens worden ingezet buiten het rechtenonderwijs. Voor bijvoorbeeld managementopleidingen behoort het kunnen interpreteren van de inhoud van een financieel jaarverslag immers tot de competenties. Studenten van deze opleidingen kunnen uit de verwijzingen naar wetsartikelen concluderen dat er een wettelijke basis bestaat – hetgeen niet altijd vanzelfsprekend is – zonder daar verder op in te gaan.

Studenten zullen na bestudering van dit boek over voldoende kennis van de financiële verslaggeving in relatie tot het recht beschikken om een goede gesprekspartner te kunnen worden van enerzijds geschoolden in het vak, zoals bedrijfseconomen en accountants, en anderzijds van hen voor wie het vak belangrijk is maar die er niet noodzakelijkerwijs onderwijs in hebben gevolgd, zoals bestuurders, directeuren en managers.

Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal vragen. Deze vragen hebben tot doel om de belangrijkste onderwerpen van het hoofdstuk te onderstrepen. De antwoorden zijn te vinden op de docentenwebsite bij deze uitgave van Wolters-Noordhoff (www.bedrijfseconomieinjuridischperspectief.noordhoff.nl).

Dit boek is geactualiseerd tot maart 2006. Voor op- of aanmerkingen over deze druk houd ik mij aanbevolen. Je kunt deze e-mailen naar: info@noordhoff.nl

P.W. Enthoven
Brummen, mei 2006

Inhoud

Afkortingenlijst 9

Inleiding 11

- 1 Rechtsvorm van een organisatie 15**
 - 1.1 Rechtsvorm met of zonder rechtspersoonlijkheid 16
 - 1.2 Eenmanszaak 17
 - 1.3 Personenvennootschappen 18
 - 1.4 Rechtspersonen 20
 - Kernbegrippenlijst 26
 - Opgaven 28

- 2 Vermogenstoestand 31**
 - 2.1 Balans 32
 - 2.2 Aggregatiebeginsel 36
 - 2.3 Effect van financiële gebeurtenissen op de balans 38
 - 2.4 Vermogen, economisch en juridisch beschouwd 40
 - Kernbegrippenlijst 42
 - Opgaven 43

- 3 Staat van baten en lasten 45**
 - 3.1 Winst 46
 - 3.2 Resultatenrekening 47
 - 3.3 Effect van financiële gebeurtenissen op de resultatenrekening 49
 - Kernbegrippenlijst 53
 - Opgaven 54

- 4 Nadere analyse van opbrengsten en kosten 55**
 - 4.1 Opbrengsten 56
 - 4.2 Kosten 58
 - 4.3 Toerekening van kosten 62
 - 4.4 Objectiviteit van het begrip winst 64
 - Kernbegrippenlijst 66
 - Opgaven 67

- 5 Rechtsvorm en vermogenstoestand 71**
 - 5.1 Eenmanszaak 72
 - 5.2 Vennootschap onder firma en maatschap 73
 - 5.3 Commanditaire vennootschap 74
 - 5.4 Naamloze vennootschap en besloten vennootschap 74
 - 5.5 Coöperatieve vereniging en onderlinge waarborgmaatschappij 77
 - 5.6 Vereniging en stichting 78
 - Kernbegrippenlijst 81
 - Opgaven 82

6	Jaarrekeningenrecht	85
6.1	Historische ontwikkeling	86
6.2	Werkings sfeer	86
6.3	Opbouw van de wet	87
6.4	Jaarrapport	88
6.5	Besluitvormingsprocedure omtrent de jaarrekening	90
6.6	Vrijstellingen	91
6.7	Openbaarmaking	92
	Kernbegrippenlijst	93
	Opgaven	94
7	Jaarrekening	95
7.1	Inzicht en getrouwheid	96
7.2	Balans	100
7.3	Winst- en verliesrekening	111
7.4	Toelichting	113
	Kernbegrippenlijst	115
	Opgaven	117
8	Aanvullende onderwerpen	121
8.1	Enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening	122
8.2	Fusie tussen ondernemingen	124
8.3	Formeel jaarrekeningenrecht	127
8.4	Administratie en boekhouding	129
	Kernbegrippenlijst	132
	Opgaven	133
	Register	135

Afkortingenlijst

art.	artikel
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AWR	Algemene Wet inzake de Rijksbelastingen
BV	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
BW	Burgerlijk Wetboek
CV	Commanditaire vennootschap
EESV	Europees Economisch Samenwerkingsverband
e.v.	en verder
HR	Hoge Raad
KvK	Kamer van Koophandel
OK	Ondernemingskamer
OWM	Onderlinge waarborgmaatschappij
NV	Naamloze vennootschap
RA	Registeraccountant
Rv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
RvC	Raad van commissarissen
RvT	Raad van Toezicht
VOF	Vennootschap onder firma
WJO	Wet op de jaarrekening van ondernemingen
WOR	Wet op de ondernemingsraden
WvK	Wetboek van Koophandel

Inleiding

Het boek *Bedrijfseconomie in juridisch perspectief* behandelt die onderwerpen die van belang zijn voor de beroepsbeoefenaar die op een inleidend niveau van deze kennis kan volstaan. Het boek kan eveneens gebruikt worden om de basiskennis te verkrijgen waarmee een verdiepende studie kan worden gevolgd.

De centrale probleemstelling in dit boek zal worden opgebouwd rondom artikel 2:10 BW en artikel 3:15i BW. Beide zullen hieronder worden geciteerd:

Art. 2:10 BW:

1. Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de rechtspersoon en van alles betreffende de werkzaamheden van de rechtspersoon, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen kunnen worden gekend.
2. Onverminderd het bepaalde in de volgende titels is het bestuur verplicht jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de balans en de staat van baten en lasten van de rechtspersoon te maken en op papier te zetten.
3. Het bestuur is verplicht de in de leden 1 en 2 bedoelde boeken, bescheiden en andere gegevensdragers gedurende zeven jaren te bewaren.
4. De op een gegevensdrager aangebrachte gegevens, uitgezonderd de op papier gestelde balans en staat van baten en lasten, kunnen op een andere gegevensdrager worden overgebracht en bewaard, mits de overbrenging geschiedt met juiste en volledige weergave der gegevens en deze gegevens gedurende de volledige bewaartijd beschikbaar zijn en binnen redelijke tijd leesbaar kunnen worden gemaakt.

En vervolgens:

Art. 3:15i BW:

1. Een ieder die een bedrijf of een zelfstandig beroep uitoefent, is verplicht van zijn vermogenstoestand en van alles betreffende zijn bedrijf of beroep, naar de eisen van dat bedrijf of beroep, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde zijn rechten en verplichtingen worden gekend.
2. De leden 2 tot en met 4 van artikel 10 van Boek 2 zijn van overeenkomstige toepassing.

Vrijwel alle in Nederland werkzame privaatrechtelijke organisaties, met of zonder rechtspersoonlijkheid, vallen onder de reikwijdte van artikel 2:10 BW of artikel 3:15i BW. Derhalve geven beide artikelen voldoende aanleiding voor een nadere analyse.

Centrale probleemstelling

De centrale probleemstelling in dit boek luidt:

Op welke wijze wordt door privaatrechtelijke organisaties in feitelijke zin aan de in artikel 10 van boek 2 en artikel 15i van boek 3 van het Burgerlijk Wetboek geformuleerde eisen voldaan?

Om de eerste vraag te kunnen beantwoorden zal een aantal deelvragen worden geformuleerd:

- 1 Voor welke privaatrechtelijke rechtsvormen kan een organisatie in Nederland kiezen?
- 2 Wat wordt verstaan onder de vermogenstoestand van een organisatie en hoe kan deze worden vastgesteld?
- 3 Wat wordt verstaan onder de staat van baten en lasten en hoe kan deze worden vastgesteld?
- 4 In hoeverre worden de verschillende juridische rechtsvormen getypeerd door hun vermogensstructuur en hoe blijkt dit uit de jaarstukken?
- 5 In hoeverre worden aan de rechtspersonen die in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn gedefinieerd, nadere eisen gesteld met betrekking tot de jaarstukken?
- 6 Wat wordt bedoeld met ‘administratie’ en wat wordt bedoeld met de relevante boeken, bescheiden en andere gegevensdragers?

Door de beschouwing te beperken tot privaatrechtelijke organisaties vallen de publiekrechtelijke rechtspersonen en kerkgenootschappen buiten het bestek van dit boek.

Relevantie van de probleemstelling

Voor bestuurders van een organisatie is het te allen tijde van belang om te weten hoe de organisatie er financieel voor staat. Voor iedere organisatie geldt immers dat haar daden moeten worden verantwoord aan de belanghebbenden van de organisatie. Wat het doel van de organisatie ook is, het ‘feestje’ houdt op als de uitgaande geldstroom groter is dan de binnenkomende geldstroom en er niet (langer) kan worden ingeteerd op eigen vermogen. Kennis van geldstromen vanuit en naar een organisatie is dus belangrijk.

Verantwoording van bestuursdaden vindt plaats door middel van jaarverslaggeving. Een belangrijk onderdeel hiervan is de vaststelling van het resultaat over een bepaalde periode en het vermogen aan het einde van die periode.

Bij ondernemingen gaat het in het bijzonder om de winst en de verdeling ervan. De eigenaren van de organisatie, maar ook andere belanghebbenden, zullen dit met grote belangstelling volgen.

Binnen de non-profitsector zal verantwoording evenzeer van belang zijn om ook in de toekomst verzekerd te blijven van een inkomende geldstroom. Ook al hebben deze organisaties geen winststreven, toch zullen donateurs en andere geldschietters willen weten wat er met hun geld gebeurt.

Met name zal hierna worden ingegaan op drie wetten waarmee het belang van het voldoen aan deze wettelijke bepalingen wordt onder-

streept. De wetgever heeft gemeend een sterke wettelijke basis te moeten creëren om op te kunnen treden tegen louche figuren die rechtspersonen (waarover later meer) oprichten om zichzelf te verrijken en daarmee andere belanghebbenden – veelal crediteuren – van de organisatie benadelen. Ook niet-louche doch incapabele bestuurders voelen de tucht van deze regelingen.

Het gaat met name om de in Nederland geldende antimisbruikwetgeving. Deze bestaat uit drie wetten:

- 1 de Wet Ketenaansprakelijkheid;
- 2 de Wet Bestuurdersaansprakelijkheid;
- 3 aanpassingen van de Faillissementswet.

Ad 1 De Wet Ketenaansprakelijkheid is ingevoerd ter bestrijding van de malafide praktijken in de onderaannemingswereld. Ze beoogt betere waarborgen te scheppen voor de inning van premies voor sociale lasten en belastingen bij onderaanneming. De hoofdaannemer wordt door de wet hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de betaling hiervan door alle onderaannemers.

Ad 2 De Wet Bestuurdersaansprakelijkheid stelt de melding verplicht voor naar winst strevende rechtspersonen, spoedig nadat is gebleken dat men niet tot betaling in staat is. Onder bestuurder wordt niet alleen degene verstaan die als zodanig is benoemd, maar ook degene die zich in feite als bestuurder heeft gedragen. Ook de gewezen bestuurder kan aansprakelijk worden gesteld.

Ad 3 De aansprakelijkheid van bestuurders van naar winst strevende rechtspersonen na een faillissement wordt geregeld in art. 2:138 en 2:248 BW. Als onbehoorlijk bestuur een belangrijke oorzaak is van het faillissement, in geval van verwaarlozing van bestuursverplichtingen ten aanzien van de boekhouding en de jaarstukken, kan de curator de bestuurders hiervoor persoonlijk aansprakelijk stellen.

Concluderend kan gesteld worden dat er voldoende aanleiding is om kennis te nemen van de financiële verslaggeving van een organisatie.

Opbouw van het boek

In hoofdstuk 1 wordt een classificatie van rechtsvormen van organisaties gegeven. Deze worden besproken omdat de feitelijke verschillen in de opzet van de administratie voor een deel samenhangen met deze rechtsvormen.

In hoofdstuk 2 zal de vraag worden beantwoord wat wordt verstaan onder de vermogenstoestand van een organisatie en hoe deze feitelijk wordt bepaald.

In hoofdstuk 3 worden dezelfde vragen beantwoord, maar dan voor de staat van baten en lasten. Aangezien het eindresultaat van invloed is op de vermogenstoestand, zal de samenhang met hoofdstuk 2 eveneens worden besproken.

In hoofdstuk 4 zal de resultatenrekening nader worden geanalyseerd.

In hoofdstuk 5 passeren de rechtsvormen opnieuw de revue, maar dan toegespitst op de verschillen in vermogensstructuur en de wijze waarop die uit de jaarstukken blijken.

In de hoofdstukken 6, 7 en 8 wordt het jaarrekeningenrecht voor rechtspersonen verder uitgewerkt. Hierbij wordt veelvuldig verwezen naar wetsteksten, zodat de student kan oefenen in het gebruik van het wetboek in plaats van dingen uit het hoofd te leren.

In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de geschiedenis van het jaarrekeningenrecht, de bronnen ervan en de globale opzet van het jaarrapport, waarvan de jaarrekening deel uitmaakt.

Hoofdstuk 7 gaat over de feitelijke jaarrekening bestaande uit de balans, de winst- en verliesrekening en de toelichting op beide.

Hoofdstuk 8 bestaat uit de aanvullende onderwerpen consolidatie, fusie, formeel jaarrekeningenrecht en administratie.

Met het geheel wordt dus de route bewandeld om te komen tot de beantwoording van de in het begin van de inleiding geformuleerde probleemstelling.

Rechtsvorm van een organisatie

1

- 1.1 Rechtsvorm met of zonder rechtspersoonlijkheid
- 1.2 Eenmanszaak
- 1.3 Personenvennootschappen
- 1.4 Rechtspersonen

In dit hoofdstuk maak je kennis met de verschillende rechtsvormen die een organisatie kan aannemen. Door de keuze van een rechtsvorm wordt in belangrijke mate vastgelegd hoe de juridische relaties binnen een organisatie en tussen de organisatie en andere organisaties in elkaar zitten. De keuze van de rechtsvorm wordt bepaald door de antwoorden op de volgende vragen:

- In hoeverre heeft de organisatie de behoefte om (veel) kapitaal aan te trekken voor de financiering van haar (ondernemings)plan en om te kunnen groeien?
- Hoe moet de zeggenschap binnen de organisatie worden geregeld, met andere woorden, wie heeft het voor het zeggen?
- Hoe belangrijk is continuïteit (het blijven voortbestaan) voor de organisatie?
- Hoe wil men de aansprakelijkheid van de eigenaren voor de schulden van de organisatie regelen?
- Streeft de organisatie naar winst of is er eerder een streven naar een doel in de culturele of charitatieve sfeer?
- Hoe wil men dat de winst fiscaal behandeld wordt?
- In hoeverre is openbaarmaking van de jaarrekening (met financiële cijfers) gewenst?

De antwoorden op deze vragen zullen bepalend zijn voor de keuze van de rechtsvorm, met andere woorden het 'juridische jasje' van een organisatie.

In paragraaf 1.1 worden de verschillende rechtsvormen genoemd. Vervolgens komt in paragraaf 1.2 de eenmanszaak aan de orde. De personenvennootschappen worden genoemd in paragraaf 1.3. Het hoofdstuk wordt afgesloten met paragraaf 1.4, waarin de verschillende rechtspersonen worden besproken.

1.1 Rechtsvorm met of zonder rechtspersoonlijkheid

In het Nederlandse (privaat)recht wordt een aantal rechtsvormen gedefinieerd. In tabel 1.1 worden deze opgesomd. Van elke rechtsvorm wordt in deze tabel de wettelijke regeling genoemd.

Tabel 1.1 **Rechtsvormen van privaatrechtelijke aard**

Met rechtspersoonlijkheid		Zonder rechtspersoonlijkheid	
Vereniging ¹	Art. 2:26-52 BW	Enmanszaak	Geen specifieke wettelijke regeling
Coöperatie	Art. 2:53-63j BW		
Onderlinge waarborgmaatschappij	Art. 2:53-63j BW	Maatschap	Art. 7A:1655-1688 BW
Naamloze vennootschap	Art. 2:64-174a BW	Vennootschap onder firma	Art. 7A:1655-1688 BW en art. 16-34 WvK
Besloten vennootschap	Art. 2:175-284a BW		
Stichting	Art. 2:285-304 BW	Commanditaire vennootschap	Art. 7A:1655-1688 BW en art. 16-34 WvK
EESV	EESV-verordening		

1 De vereniging van appartementseigenaren is eveneens rechtspersoon. Deze wordt evenwel niet in Boek 2, maar in Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek geregeld (art. 5:124 BW e.v.).

Momenteel (medio 2006) wordt door de Eerste Kamer wetsvoorstel 28 746 'tot vaststelling van titel 13 van Boek 7 (vennootschap) van het Burgerlijk Wetboek' besproken. Door dit wetsvoorstel zal het personenvennootschapsrecht ingrijpend veranderen. De maatschap en de vennootschap onder firma zullen verdwijnen en worden vervangen door openbare vennootschappen met of zonder rechtspersoonlijkheid. In dit boek wordt echter het huidige recht behandeld.

Tot de rechtsvormen zonder rechtspersoonlijkheid worden gerekend de eenmanszaak en de personenvennootschappen, ook wel personenassociaties genoemd.

Het belangrijkste onderscheid tussen organisatievormen met en zonder rechtspersoonlijkheid is gelegen in het feit dat er bij de oprichting van een rechtspersoon een instituut, of een lichaam, wordt gecreëerd. Dit instituut is een zelfstandig rechtssubject, dat wil zeggen een zelfstandige drager van vermogensrechtelijke rechten en verplichtingen (artikel 2:5 BW). Dit brengt met zich mee dat een rechtspersoon een eigen vermogen heeft. Dit eigen vermogen dient tot verhaal van crediteuren van de rechtspersoon en staat los van de privévermogens van de bij de rechtspersoon betrokken (rechts)personen, zoals leden, aandeelhouders, bestuurders of commissarissen.

De organisatievormen zonder rechtspersoonlijkheid kennen geen eigen vermogen in hiervoor bedoelde zin. Daar waar rechtspersoonlijkheid ontbreekt, is steeds sprake van een directe persoonlijke vermogensrechtelijke betrokkenheid van de ondernemer bij het reilen en zeilen van zijn organisatie. Dit neemt niet weg dat in een aantal gevallen wel sprake kan zijn van een civielrechtelijk relevant onderscheid tussen het privévermogen van de ondernemer en het zaaksvermogen van de organisatie. Wanneer dit onderscheid kan worden gemaakt, zoals bij de vennootschap onder firma, spreekt men in juridische zin niet van

Rechtspersoon

Eigen vermogen

Privévermogen

Afgescheiden vermogen

eigen, maar van afgescheiden vermogen. In een dergelijke situatie wordt een bepaald bijeengebracht vermogen ontkoppeld van de privévermogens van de ondernemers, in die zin dat juridisch onderscheid kan worden gemaakt tussen het zaaksvermogen van de organisatie en de privévermogens van de vennoten. Dat onderscheid brengt *niet* met zich mee dat een ondernemer niet in zijn privévermogen kan worden aangesproken voor zaakschulden. Het afgescheiden vermogen is relevant voor de verhaalspositie van vennootschapsschuldeisers. Deze kunnen zich op dat afgescheiden vermogen verhalen, terwijl privécrediteuren van de ondernemers dat niet kunnen. Wanneer het zaaksvermogen vervolgens onvoldoende verhaal voor de vennootschapscrediteuren biedt, kunnen deze zich voor het restant verhalen op de privévermogens van de ondernemers. Anders gezegd, het bestaan van een afgescheiden vermogen leidt tot de situatie waarin de vennootschapscrediteuren zich met uitsluiting van de privéschuldeisers op het afgescheiden zaaksvermogen kunnen verhalen.

Rechtsvormen zonder rechtspersoonlijkheid en een aantal rechtsvormen met rechtspersoonlijkheid zijn tevens onderneming. Ondernemingen streven per definitie naar winst.

Ondernemingen, behoudens ondernemingen die door een maatschap worden gedreven, en rechtspersonen dienen zich op grond van de Handelsregisterwet in te schrijven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK). Het doel hiervan is om de rechtszekerheid van handelende partijen te vergroten. Men kan immers te weten komen door wie een onderneming of rechtspersoon kan en mag worden vertegenwoordigd.

1.2 Eenmanszaak

Wanneer een natuurlijk persoon voor eigen rekening en risico een onderneming drijft, is er sprake van een eenmanszaak. Te denken valt aan iemand die voor zichzelf een onderneming is begonnen en voor zijn onderneming huurovereenkomsten, arbeidsovereenkomsten en koopovereenkomsten aangaat. De winst die zijn onderneming genereert komt hemzelf ten goede.

Deze rechtsvorm kent geen specifieke wettelijke regeling. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het ondernemingsvermogen en het privévermogen.

De ondernemer is als persoon *zélf* aansprakelijk voor de schulden van de onderneming (art. 3:276). Dit betekent dat de ondernemer met zijn gehele vermogen gelijkkelijk aansprakelijk is ten opzichte van zijn crediteuren, zowel tegenover hen die vorderingen hebben in de privé sfeer als tegenover crediteuren die een vordering hebben in de sfeer van de onderneming.

Aansprakelijk

Voor de eenmanszaak geldt overigens wel de plicht tot het voeren van een administratie, zowel zakelijk als privé. Deze administratieplicht is vastgelegd in art. 3:15i lid 1 BW.

Administratieplicht

Het begrip eenmanszaak duidt aan dat er slechts een natuurlijk persoon als eigenaar van de onderneming is; de eenmanszaak kan daarnaast meerdere werknemers in dienst hebben.

De winst van de eenmanszaak wordt betrokken in de aanslag inkomstenbelasting van de eigenaar van de eenmanszaak.

Voor een eenmanszaak geldt geen publicatieplicht, dat wil zeggen deponering bij het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK) van de financiële jaarstukken.

1.3 Personenvennootschappen

Eigendom en leiding van een personenvennootschap berusten bij de vennoten of maten. Het voordeel daarvan is dat ieder zijn specifieke deskundigheid kan hebben en dat onderling overleg kan leiden tot betere beslissingen. Niet alleen een natuurlijk persoon maar ook een rechtspersoon, zoals een besloten vennootschap, kan maat of vennoot zijn.

De mogelijkheid tot het verkrijgen van extra eigen vermogen is groter dan bij de eenmanszaak, doordat een nieuwe vennoot de mogelijkheid kan worden gegeven zich 'in te kopen' in de firma.

Voor de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting bestaat de personenvennootschap niet. Elk der maten/vennoten wordt geacht (voor zijn of haar winstaandeel) een aparte onderneming te drijven. Over dit winstaandeel wordt belasting geheven. Dit betreft inkomstenbelasting voor natuurlijke personen en vennootschapsbelasting voor rechtspersonen.

Voor een personenvennootschap geldt geen publicatieplicht van de financiële jaarstukken.

1.3.1 Maatschap

De maatschap is een samenwerkingsvorm tussen twee of meer personen, 'maten' genoemd, die met dat wat zij inbrengen een bepaald doel nastreven. De inbreng van de maten kan bestaan uit arbeid, geld, goederen en genot van goederen. De afzonderlijke maten zijn niet verplicht allen een gelijke hoeveelheid in de gemeenschap te brengen. De maatschapsvorm wordt veel gebruikt door vrijeberoepsbeoefenaren, zoals bij advocaten, artsen of accountants. Ook in de agrarische sector wordt veelvuldig gebruikgemaakt van de maatschap als organisatievorm.

Alle verplichtingen tussen de maten onderling worden bepaald door de tussen die maten gesloten maatschapsovereenkomst.

In het huidige recht wordt de maatschap als volgt gedefinieerd:

Art. 7A:1655 BW:

Maatschap is eene overeenkomst, waarbij twee of meerdere personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen, met het oogmerk om het daaruit ontstaande voordeel met elkaar te deelen.

Deze organisatievorm is dus een overeenkomst en geen instituut, zoals de rechtspersonen van Boek 2 BW. Hij wordt echter meer en meer gezien als een aparte entiteit. De overeenkomst is gebaseerd op de samenwerking tussen twee of meer personen (natuurlijke of rechtspersonen).

Een belangrijk verschil met de hierna te bespreken vennootschap onder firma is dat de maten niet hoofdelijk aansprakelijk zijn voor een schuld van de maatschap, maar slechts voor gelijke delen.

1.3.2 **Vennootschap onder firma**

In het huidige recht wordt de vennootschap onder firma (VOF) als volgt gedefinieerd:

Art. 16 WvK:

De Vennootschap onder eene firma is een maatschap, tot de uitoefening van een bedrijf onder eenen gemeenschappelijke naam aangegaan.

Doordat de vennootschap onder firma een maatschap is, leidt dit ertoe dat de gehele wettelijke regeling ten aanzien van de maatschap van toepassing is op de vennootschap onder firma.

Volgens de definitie gaat het om de uitoefening van een bedrijf, terwijl het bij de maatschap om de uitoefening van een beroep gaat. Dat dit verschil niet langer wezenlijk is, blijkt wel uit het feit dat in de toekomstige wettelijke regeling het onderscheid tussen beroep en bedrijf niet meer wordt gemaakt.

De vennoten zijn hoofdelijk aansprakelijk, dat wil zeggen dat een schuldeiser van de onderneming van ieder van de vennoten mag eisen dat hij de volledige schuld voldoet. De vennoten nemen dus een groter risico dan de maten in een maatschap.

1.3.3 **Commanditaire vennootschap**

In het huidige recht wordt de commanditaire vennootschap als volgt gedefinieerd:

Art. 19 WvK:

1. De Vennootschap bij wijze van geldschieting, anders en commandite genaamd, wordt aangegaan tusschen eenen persoon, of tusschen meerdere hoofdelijk verbonden vennoten, en eenen of meer andere personen of geldschieters.
2. Eene vennootschap kan alzoo te gelijker tijd zijn een vennootschap onder eene firma, ten aanzien van de vennoten van de firma, en eene vennootschap bij wijze van geldschieting, ten aanzien van den geldschieder.
3. De vennootschap bij wijze van geldschieting heeft geen in aandelen verdeeld kapitaal.

**Commanditaire
vennoten**

Beherende vennoten

Bij de gewone vennootschap onder firma geldt dat de leiding en de eigendom berusten bij dezelfde personen. Bij de commanditaire vennootschap vindt er een gedeeltelijke scheiding plaats tussen leiding en eigendom: bij die rechtsvorm zijn er vennoten die wel eigenaar zijn omdat ze eigen vermogen ter beschikking hebben gesteld, maar die niet belast zijn met de leiding van de onderneming. Deze laatste worden stille vennoten of commanditaire vennoten of vennoten en commandite genoemd. Ter onderscheiding heten de 'gewone' vennoten dan de beherende vennoten.

Het voordeel van de commanditaire vennootschap is dat extra vermogen kan worden aangetrokken zonder dat er een leider bijkomt.

De commanditaire vennoten kunnen niet met hun privévermogen aansprakelijk gesteld worden voor de ondernemingsschulden (art. 20 WvK).

1.4 Rechtspersonen

De privaatrechtelijke rechtspersonen worden in art. 2:3 BW limitatief opgesomd. Het betreft verenigingen, coöperaties, onderlinge waarborgmaatschappijen, naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en stichtingen. Deze worden in de volgende paragrafen besproken.

1.4.1 Naamloze vennootschap

De naamloze vennootschap (NV) wordt als volgt gedefinieerd:

Art. 2:64 lid 1 BW:

De naamloze vennootschap is een rechtspersoon met een in overdraagbare aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal. Een aandeelhouder is niet persoonlijk aansprakelijk voor hetgeen in naam van de vennootschap wordt verricht en is niet gehouden boven het bedrag dat op zijn aandeel behoort te worden gestort in de verliezen van de vennootschap bij te dragen.

Voor de grote onderneming, waarvoor veel vermogen van derden aangetrokken moet worden, is de naamloze vennootschap bij uitstek geschikt. Naast aandelen op naam kan de NV ook aandelen aan toonder uitgeven, die op de beurs kunnen worden genoteerd. De aandelen aan toonder zijn in principe vrij overdraagbaar. Dat maakt die aandelen, die in feite participaties in de vennootschap zijn, gemakkelijk verhandelbaar. Voor de NV is het dus gemakkelijk een beroep op het beleggende publiek te doen om zodoende vermogen bijeen te krijgen voor haar ondernemingsplannen. De verschaffers van het vermogen worden aandeelhouders genoemd. De enige verplichting die de aandeelhouder jegens de vennootschap heeft, is het volstorten van de aandelen. Aandeelhouders kunnen niet verplicht worden om uit hun privévermogen de ondernemingsschulden te voldoen.

De wettelijke regeling voor de BV lijkt bijzonder veel op die van de NV. Het belangrijkste verschil is dat de aandelen van een BV niet worden uitgegeven en niet vrij overdraagbaar zijn.

**Maatschappelijk
kapitaal**
Geplaatst kapitaal

Gestort kapitaal
Minimumkapitaal

**Algemene
vergadering van
aandeelhouders**

Bestuur

**Raad van
commissarissen**

**Structuur-
vennootschap**

In de statuten van een NV of een BV wordt het bedrag van het maatschappelijk kapitaal vermeld en het aantal en het bedrag van de aandelen. De notariële akte van oprichting vermeldt het bedrag van het geplaatst kapitaal en van het gestorte deel daarvan.

Het maatschappelijk kapitaal en het gestorte deel daarvan (gestort kapitaal) moeten bij de oprichting ten minste het minimumkapitaal bedragen. Op dit moment bedraagt het minimumkapitaal €45.000. Met deze eis worden de crediteuren van de NV (enigszins) beschermd. Crediteuren kunnen de schuld immers niet verhalen op de aandeelhouders.

Aan de algemene vergadering van aandeelhouders behoort, binnen de door de wet en de statuten gestelde grenzen, alle bevoegdheid die niet aan het bestuur of aan anderen is toegekend. Aangezien de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) de bestuursleden benoemt, is zij feitelijk het hoogste orgaan binnen de vennootschap, hoewel dit door sommige aandeelhouders soms anders wordt ervaren.

De dagelijkse leiding van de NV is in handen van het bestuur (soms directie genoemd). Het handelt binnen de regels van de statuten. Soms is er naast de AVA en het bestuur nog een derde orgaan binnen de vennootschap, namelijk de raad van commissarissen. De RvC houdt toezicht op het bestuur en staat het met raad en daad terzijde. Bij een bepaalde omvang van de NV is dit orgaan wettelijk verplicht en wordt een aantal bevoegdheden van de AVA overgeheveld naar de RvC. In dat geval is er sprake van een structuurvennootschap.

Over de winst betaalt de NV vennootschapsbelasting.

De NV valt onder de wettelijke publicatieplicht van de jaarrekening (titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek). De financiële cijfers moeten openbaar worden gemaakt door deponering van de jaarrekening bij het handelsregister dat wordt gehouden door de Kamer van Koophandel.

Vennootschapsbelasting in turbulentie

Het is turbulent rondom de vennootschapsbelasting. Terwijl Tweede-Kamerleden zich druk maken over de fiscale situatie van hulp-sinterklazen, spelen CDA-staatssecretaris Wijn en het grote bedrijfsleven in de echte wereld een spel met miljarden euro's aan belastinggeld. De staatssecretaris van Financiën zet alles op alles om buitenlandse investeerders naar Nederland te lokken. Het grote bedrijfsleven steunt hem, maar

alleen zolang hij hun marsroute volgt.

Maandag verdedigt Wijn in de Tweede Kamer de kabinetsstrategie voor het aantrekken van buitenlandse investeerders. Nederland is steeds minder aantrekkelijk voor buitenlandse investeerders. In een gisteren gepresenteerd onderzoek van het Amerikaanse adviesbureau A.T.Kearney komt Nederland voor het eerst niet voor in de top-25. Dat komt vooral

door de starre arbeidswetgeving en de verstopte infrastructuur. Een lager belastingtarief zou volgens de onderzoekers enig tegenwicht bieden. Wijns pogingen daartoe worden door werkgeversorganisatie MKB-Nederland met scepsis bekeken.

Dinsdag maakte Wijn zijn plan bekend. Wijn mikt voor de eerste 41.000 euro bedrijfswinst op een uitzonderlijk laag tarief aan vennootschapsbelasting van slechts 20 procent (nu 25,5 procent). Dat is vooral bedoeld om kleinere bedrijven een steuntje in de rug te geven. ■

Bron: *NRC Handelsblad*, 16 december 2005

1.4.2 Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BV) wordt als volgt gedefinieerd:

Art. 2:175 lid 1 BW:

De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is een rechtspersoon met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven; de aandelen zijn niet vrij overdraagbaar. Een aandeelhouder is niet persoonlijk aansprakelijk voor hetgeen in naam van de vennootschap wordt verricht en is niet gehouden boven het bedrag dat op zijn aandelen behoort te worden gestort in de verliezen van de vennootschap bij te dragen.

Blokkeringsclausule

De BV is het samenwerkingsverband van aandeelhouders, dat vooral gekenmerkt wordt door het besloten karakter. De aandelen in de BV zijn niet vrij overdraagbaar. De aandelen mogen wel verkocht worden door de aandeelhouder, maar er geldt een statutaire blokkeringsclausule die de vrijheid tot verkopen beperkt. Deze clausule kan inhouden dat de aandeelhouder die wil verkopen, eerst toestemming dient te vragen aan zijn medeaandeelhouders (toestemmingsclausule) of dat hij die medeaandeelhouders als eerste het recht moet geven om zijn aandelen te kopen (aanbiedingsclausule).

De BV kan slechts aandelen op naam uitgeven. Van die aandelen mogen geen aandeelbewijzen worden verstrekt. Vooral in deze eigenschap wordt het besloten karakter van de besloten vennootschap zichtbaar.

Aandeelhoudersregister

De belangrijkste verschillen tussen de naamloze vennootschap en de besloten vennootschap zijn:

- De BV mag geen aandeelbewijzen uitreiken, maar moet een aandeelhoudersregister hebben waarin de namen en adressen van de aandeelhouders zijn opgenomen. De NV mag wel aandeelbewijzen uitgeven.
- De aandelen van een BV zijn niet vrij overdraagbaar; de statuten van de BV moeten een blokkeringsregeling bevatten. De verplichte blokkeringsregeling geldt niet voor de NV.
- Het minimumkapitaal van de BV bedraagt €18.000. Het doel hiervan is de verhaalsmogelijkheden van crediteuren te verbeteren.

De BV valt onder de wettelijke publicatieplicht van de jaarrekening (titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek). De financiële cijfers moeten openbaar worden gemaakt door deponering van de jaarrekening bij het handelsregister dat wordt gehouden door de Kamer van Koophandel.

1.4.3 **Vereniging**

De vereniging wordt als volgt gedefinieerd:

Art. 2:26 lid 1 BW:

De vereniging is een rechtspersoon met leden die is gericht op een bepaald doel, anders dan een dat is omschreven in artikel 53 lid 1 of lid 2.

Met de verwijzing naar artikel 53 lid 1 of lid 2 wordt bedoeld dat winstverdeling onder de leden niet het doel mag zijn van de vereniging. Voorbeelden zijn de talloze sport- en vrijetijdsverenigingen.

Het hoogste orgaan binnen de vereniging is de algemene ledenvergadering. Uit de leden wordt een bestuur gevormd. Het bestuur heeft de dagelijkse leiding.

**Algemene
ledenvergadering**

1.4.4 **Coöperatieve vereniging en onderlinge waarborgmaatschappij**

De coöperatieve vereniging (coöperatie) en de onderlinge waarborgmaatschappij worden als volgt gedefinieerd:

Art. 2:53 BW:

1. De coöperatie is een bij notariële akte als coöperatie opgerichte vereniging. Zij moet zich blijkens de statuten ten doel stellen in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten, anders dan van verzekering, met hen gesloten in het bedrijf dat zij te dien einde te hunnen behoefte uitoefent of doet uitoefenen.

2. De onderlinge waarborgmaatschappij is een bij notariële akte als onderlinge waarborgmaatschappij opgerichte vereniging. Zij moet zich blijkens de statuten ten doel stellen met haar leden verzekeringsovereenkomsten te sluiten of leden en mogelijk anderen in het kader van een wettelijke regeling verzekerd te houden, een en ander in het verzekeringsbedrijf dat zij te dien einde ten behoeve van haar leden uitoefent.

In beide gevallen wordt er een bedrijf uitgeoefend ten behoeve van haar leden. De leden doen zaken met hun coöperatie of OWM. Coöperaties zijn vooral te vinden in de agrarische sector en in de financiële sector. Te denken valt aan Campina (zuivelindustrie) en de Rabobank. De leden zijn in een bepaalde mate aansprakelijk voor de schulden van de onderneming.

De leden hebben de hoogste macht binnen beide rechtsvormen. Het door de leden benoemde bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken. In de statuten kan eveneens worden bepaald dat er een raad van commissarissen zal zijn, bestaande uit natuurlijke personen die toezicht houden op het bestuur en het met raad en daad terzijde staan.

De coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij vallen beide onder de vennootschapsbelasting.

**Coöperatieve
vereniging
Onderlinge waar-
borgmaatschappij**

De rotte knollen beginnen te lekken

SMILDE, 29 SEPT. De staking bij aardappelzetmeelbedrijf Avebe zorgt voor steeds grotere problemen bij boeren. Vele duizenden aardappelen dreigen weg te rotten omdat ze niet worden opgehaald.

De aardappelen op de tien hectare land bij zijn bedrijf zitten nog in de grond. Akkerbouwer Jan Bos (37) uit het Drentse Smilde pakt het loof van een aardappelplant beet en trekt wat knolletjes naar boven. 'Ze moeten nog een paar dagen afrijpen.' Vijftien kilometer verderop bij Wittelte liggen zijn aardappelen op een grote hoop. Bos is een van de ongeveer 60 boeren die lid zijn van Avebe en wier gerooide aardappelen door de staking niet verwerkt worden. 'Een staking is een zwaar middel', zegt hij. 'Ik snap wel dat een vakbond een staking niet lichtvaardig uitroept, maar om midden in het aardappelseizoen de boel plat te leggen gaat wel ver.'

Bos is lid van de ledenraad van Avebe, die de Raad van Commissarissen aanstelt en de jaarcijfers moet goedkeuren. De ledenraad staat vierkant achter het directiebeleid om reorganisaties door te voeren, zegt hij. 'Een sanering is broodnodig en het zal niet de laatste zijn', aldus Bos. 'Er moet gereorganiseerd worden anders belandt Avebe diep in de rode cijfers.' Vooral de toenemende concurrentie met het goedkopere maïszetmeel noopt het concern tot het zo laag mogelijk houden van de kostprijs. Bos: 'Die kostprijs is nu te hoog. Een groot deel daarvan bestaat uit loonkosten, dus zul je moeten kijken of je met minder mensen toe kunt.' Natuurlijk is het voor de betrokken werknemers 'een hard gelag', geeft hij toe, 'maar de saneringsoperatie is wel nodig.'

Bos was eergisteren in de Groningse rechtszaal, waar Avebe het kort geding tegen FNV Bondgenoten ver-

loor. Na afloop sprak hij met een vakbondsman. Die drukte hem op het hart de Avebe-directie onder druk te zetten. 'Maar we geven hun het vertrouwen. En dat doet 99 procent van de boeren.' De eis van FNV Bondgenoten om de reorganisatie zonder gedwongen ontslagen uit te voeren, is naar Bos' oordeel niet reëel. 'Het sociaal plan dat er nu ligt kan er goed mee door, zeker in vergelijking met andere sectoren. De bond moet zich wel realiseren dat de 23 miljoen euro die zijn gereserveerd voor het sociaal plan, opgebracht is door boerengezinnen.'

De eis van de bond om de reorganisatie zonder gedwongen ontslagen gepaard te laten gaan, is niet reëel, oordeelt hij. Als de Avebedirectie water bij de wijn zal doen, zal de opbrengst van de zetmeelteelt, die toch al marginaal is, nihil zijn, waarschuwt hij. 'Je bent als bedrijf geen sociale werkplaats.' ■

Bron: *NRC Handelsblad*, 29 september 2005

1.4.5 Stichting

De stichting wordt als volgt gedefinieerd:

Art. 2:285 BW:

1. Een stichting is een door een rechtshandeling in het leven geroepen rechtspersoon, welke geen leden kent en beoogt met behulp van een daartoe bestemd vermogen een in de statuten vermeld doel te verwezenlijken.
2. Indien de statuten een of meer personen de bevoegdheid geven in de vervulling van ledige plaatsen in organen van de stichting te voorzien, wordt zij niet uit dien hoofde aangemerkt leden te kennen.
3. Het doel van de stichting mag niet inhouden het doen van uitkeringen aan oprichters of aan hen die deel uitmaken van haar organen, noch aan anderen, tenzij wat deze laatsten betreft de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben.

Hoewel het mogelijk is binnen een stichting direct commerciële activiteiten te ontplooiën, zal dit niet vaak gebeuren. Deze rechtsvorm past beter bij een organisatie met een ideëel of sociaal doel, zoals de Stichting Kinderopvang Brummen, Stichting Hogeschool Utrecht en de Stichting Philips Pensioenfonds.

Bij veel stichtingen is het bestuur het enige orgaan van de stichting. Er ontbreekt een controlerend orgaan. In sommige gevallen bestaat er een toezichthoudend orgaan in de vorm van een Raad van Toezicht (RvT). Er ontbreekt dus veelal een duidelijke interne controle op de verrichtingen van het bestuur. Het enige formele toezicht is opgedragen aan het Openbaar Ministerie en de rechter (art. 2:297, 2:298 en 2:299 BW).

1.4.6 Europees Economisch Samenwerkingsverband

Binnen Europa kunnen ondernemingen in verschillende landen op beperkt gebied samenwerken in een Europees-rechtelijke rechtsvorm: het Europees Economisch Samenwerkingsverband (EESV). Het EESV kan ook dienst doen wanneer een binnen Europa gevestigde onderneming wil gaan samenwerken met een onderneming die buiten de Europese Unie gevestigd is. Dan geldt wel de eis dat deze buiten Europa gevestigde onderneming een dochtermaatschappij moet hebben in een van de Europese lidstaten.

Het doel van een EESV is beperkt tot het vergemakkelijken of het ontwikkelen van economische activiteiten van de aangesloten leden. Het doel van een EESV mag niet zijn het voor zichzelf behalen van winst.

Het EESV heeft in Nederland rechtspersoonlijkheid. De leden (op hun beurt vaak rechtspersonen) van een dergelijk samenwerkingsverband zijn, naast het EESV, hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden.

Een EESV kent ten minste twee organen:

- 1 de gezamenlijk handelende leden;
- 2 de bestuurder(s).

Het eerste orgaan oefent binnen het verband de hoogste zeggenschap uit.

Houthoff en Buruma vinden ‘kritische massa’

DEN HAAG, 27 MEI. De advocatenkantoren Buruma Maris en Houthoff maken gisteren bekend te fuseren. Drijfveer: kritische massa bereiken om in Europa een rol van betekenis te blijven spelen.

Zoals alle grote Nederlandse advocatenkantoren worden ook Buruma en Houthoff met de vraag geconfronteerd hoe zij als juridisch dienstverlener moeten reageren op een steeds uniformer Europa en een steeds ope-

ner Nederlandse economie. Om bijvoorbeeld grote bedrijven die zich in Nederland willen vestigen van juridisch advies te kunnen dienen, kiezen sommige Nederlandse kantoren voor een Europees economisch samenwerkingsverband. Daarbij wordt afgesproken dat de deelnemende kantoren cliënten naar elkaar verwijzen. Zo maakt Houthoff deel uit van de Conference of European Lawyers, een verbond van vier topkantoren in Duitsland, Frankrijk en België. ■

Bron: *NRC Handelsblad*, 27 mei 1999

Kernbegrippenlijst

Aanbiedingsclausule	Blokkeringsclausule waardoor de overdracht van aandelen aan bepaalde personen pas kan plaatsvinden na aanbieding van de aandelen aan de medeaandeelhouders.
Aandeel	Gedeelte waarin het maatschappelijk kapitaal volgens de statuten is verdeeld.
Afgescheiden vermogen	Zelfstandig vermogen van een VOF. Het wordt gevormd door vennoten door bij oprichting van de VOF vermogensbestanddelen af te scheiden van hun privévermogen en deze in te brengen in de VOF.
Algemene ledenvergadering	Het hoogste orgaan binnen een vereniging dat onder andere de jaarrekening vaststelt.
Algemene vergadering van aandeelhouders	Het hoogste orgaan in een NV of BV dat onder andere de jaarrekening vaststelt.
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	Ondernemingsvorm met rechtspersoonlijkheid en een in aandelen, die niet vrij overdraagbaar zijn, verdeeld maatschappelijk kapitaal.
Blokkeringsclausule	Bepaling in de statuten van een BV waardoor de overdracht van aandelen aan bepaalde personen niet vrij kan plaatsvinden.
Commanditaire vennoot	Vennoot in een commanditaire vennootschap die uitsluitend geld inbrengt en zich niet met de dagelijkse gang van zaken bezighoudt.
Commanditaire vennootschap	Samenwerkingsverband tussen twee of meer personen waarbij ten minste één persoon uitsluitend als geldschietter optreedt.
Coöperatieve vereniging	Een bijzondere verenigingsvorm die een bedrijf uitoefent.
Crediteuren	De schuldeisers van een organisatie.
Eenmanszaak	Onderneming waarbij één natuurlijke persoon eigenaar is.
Eigen vermogen	Vermogen dat aan een organisatie wordt verschaft door eigenaren en leden of ontstaat door inhouding van winst.
Europees economisch samenwerkingsverband	Een Europese rechtsvorm, die berust op een verordening van de EG, met leden uit ten minste twee Europese landen. In Nederland heeft deze rechtsvorm rechtspersoonlijkheid.
Geplaatst kapitaal	Gedeelte van het maatschappelijk kapitaal dat daadwerkelijk is uitgegeven en in handen is van aandeelhouders.

Gestort kapitaal	Gedeelte van het geplaatste kapitaal waarop storting door aandeelhouders heeft plaatsgevonden.
Handelsregister	Register waarin alle in Nederland gevestigde ondernemingen en rechtspersonen staan ingeschreven.
Maatschap	Samenwerkingsverband tussen personen die een vrij beroep uitoefenen.
Maatschappelijk kapitaal	Aandelenkapitaal dat volgens de statuten van een vennootschap maximaal kan worden uitgegeven en geplaatst.
Naamloze vennootschap	Ondernemingsvorm met rechtspersoonlijkheid en een in vrij overdraagbare aandelen verdeeld aandelenkapitaal.
Onderlinge waarborgmaatschappij	Een bijzondere verenigingsvorm die door een verzekeringsbedrijf wordt uitgeoefend.
Privévermogen	Het vermogen van een natuurlijk persoon.
Raad van commissarissen	Orgaan binnen een rechtspersoon dat het bestuur met raad en daad terzijde staat.
Raad van toezicht	De (eventuele) toezichthouder van een stichting.
Rechtspersoon	Een in het recht gecreëerde zelfstandige drager van rechten en plichten.
Stichting	Een bij notariële akte opgerichte rechtspersoon zonder leden die een ideëel of sociaal doel wil realiseren.
Structuurvennootschap	Een zogenaamde grote NV, BV, coöperatie of OWM, waarbij de wet een aantal in de wet benoemde bevoegdheden aan de raad van commissarissen doet toekomen.
Toestemmingsclausule	Blokkeringsclausule waarbij de aandeelhouder die zijn aandelen wil overdragen, daarvoor eerst toestemming moet vragen aan een bij de statuten aangewezen orgaan binnen de vennootschap.
Vennootschap onder firma	Samenwerkingsverband tussen personen die een bedrijf uitoefenen en waarbij alle personen hoofdelijk aansprakelijk zijn.
Vereniging	Een rechtspersoon waarbij de leden voor een door hen gesteld doel willen samenwerken.

Opgaven

- 1.1 Jan de Winkel heeft een eenmanszaak. Een leverancier van de zaak heeft een vordering op de zaak. Er zijn onvoldoende middelen in de zaak om de factuur te betalen. Is De Winkel in privé aan te spreken op de betaling van de factuur?
- 1.2 Wat is een maatschap?
- 1.3 Waaruit kan de inbreng in een maatschap bestaan?
- 1.4 Wat is het belangrijkste verschil tussen een maatschap en een vennootschap onder firma?
- 1.5 Kunnen rechtspersonen vennoot in een vennootschap onder firma of in een maatschap zijn?
- 1.6 a Welke soorten vennoten zijn er in een commanditaire vennootschap?
b Op wie kan een schuldeiser van een commanditaire vennootschap zich verhalen?
- 1.7 Noem vijf verschillen tussen een NV en een BV.
- 1.8 Welke motieven zou iemand kunnen hebben om een eenmanszaak om te zetten in een BV?
- 1.9 a Welke motieven kunnen bestaan om een BV in een NV om te zetten?
b Welke motieven kunnen bestaan om een NV in een BV om te zetten?
- 1.10 Waarom zijn de rechtsvormen stichting en vereniging niet geschikt om een onderneming in te drijven?
- 1.11 Is een 'verbond' een privaatrechtelijke rechtspersoon?
- 1.12 Welk orgaan binnen een rechtspersoon is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken?
- 1.13 a Voor welke categorie organisaties is de stichting de best passende rechtsvorm?
b Waarom wordt een stichting wel een ondemocratische organisatie genoemd?
- 1.14 In hoeverre zijn de leden van een EESV aansprakelijk voor zijn schulden?
- 1.15 In 2004 veranderde de organisatie van het hoogste niveau van het betaalde voetbal in Nederland van rechtsvorm. De Eredivisie NV werd de Eredivisie CV. De inbreng van de 18 commanditaire vennoten – de voetbalclubs – bedroeg €1.

Wat zou het argument geweest kunnen zijn om de naamloze vennootschap om te zetten in een commanditaire vennootschap?

- 1.16** Maak een overzicht waarin alle privaatrechtelijke rechtsvormen voorkomen en waarin van elke rechtsvorm het volgende wordt gevraagd:
- a** In hoeverre is de organisatie in staat kapitaal van buiten aan te trekken?
 - b** Wie of welk orgaan heeft het in de organisatie voor het zeggen?
 - c** Hoe sterk is de continuïteit van de organisatie?
 - d** Wie is aansprakelijk voor de schulden van de organisatie?
 - e** Wat is het doel van de organisatie?
 - f** Welke winstbelasting is van toepassing op de organisatie?
 - g** In hoeverre is openbaarmaking van de jaarstukken wettelijk verplicht?